
Mitoloji ve Animizm, Fetişizm

Animizm

“Canlıcılık” olarak da bilinin animizmin mitolojinin gelişmesinde önemli rolü vardır. İlkel devirde, eski insanlar her bir doğa olayının, eşyanın, olağanüstü hayvanların arkasında bir ruh görmüş ve onları kutsal saymışlardır.

Animizm

Doğa olayları ve güçleri karşısında aciz kalan insanlar onları canlandırma, kişileştirme yoluyla anlamaya ve meraklarını gidermeye çalışmışlar; insanı aşan doğa varlıklarının üstünlüğünü kabul edip onlara saygı göstermişlerdir.

Animizm

Meşhur antropolog Edward B. Taylor'a göre ilkel dinler animizmden ve ruhlara (saygı, korku ve beklenti kaynaklı) inançtan ibarettir.

Animizm

Animizm; doğadaki bütün varlıkların ruh sahibi olduğuna inanmaktır. Animistlere göre canlı veya cansız her şeyin bir ruhu vardır. Bu ruhların görevleri ve adları beraber buldukları maddelere göre belirtilmektedir. Ruhlar maddelerinde yaşarlar ve kendilerine ait görevleri vardır. İyi olabilecekleri gibi kötü de olabilirler.

Animizm

Ruhlar, maddelerden ayrıldıktan sonra gök ve yeraltı âlemine giderler. Bunların iyileri ve kötöleri vardır. İyilik ve kötölükleri de insanların görüş ve inanışlarına göredir. Mesela; bir geyik, orman, yüce dağ iyi bir ruha sahipken, karga, yer altına akan nehir, bataklık kötü bir ruha sahiptir.

Animizm

Gök, Güneş, Ay, yıldızlar, fırtınalar, gök gürültüleri, yıldırımlar, ağaçlar, taşlar, dağlar, denizler, sular, büyük nehirler gibi doğa varlıklarının yanı sıra hayvanlarda da birer ruh bulunduğuna, bunların güç sahibi olduklarına inanılırdı.

Türk Mitolojisinde Animizm

Altay şamanlarının düşüncesine göre ruhlar üç bölümde yaşarlar; yerin altında, yerde ve gökte. Yerin altında yaşayanları “Körmesler”, yerde yaşayanları “Yir-Sub”, gök ruhlarını “Kuday” olarak adlandırırlar.

Ruhlar iki kategoriye ayrılır. “Töz”, başlangıçtan beri mevcut olanlar ve “yayan-neme”, yaratılmışlar. Ruhlar, temiz(arı) ve temiz olmayan(kara) ruhlar olmak üzere ikiye ayrılırlar. Ruhları şu şekilde gruplamak mümkündür:

A. 1. Arı Töz; 2. Kara Töz

B. 1. Arı Neme; 2. Kara Neme

Körmesler çok önceden vefat etmiş şaman ruhlarıdır.

Türk Mitolojisinde Animizm

Türk mitolojisinde ay ve güneş önemli roller üstlenir. Bu nedenle mitolojide güneş miti insanlaşmıştır.

Güneş'i ilk insanlar her şeyin yaratıcısı saymış ve her zaman onun doğmasını izlemiştir.

Fetişizm

Fetişizm, gündelik hayattaki bütün zorlukları def etmeye yardım eden doğa olayları ve eşyanın olağanüstü hareketleri hakkındaki ilk insanın sade düşüncesidir.

Fetişizm

İnsanlar, bir takım amaçla veya niyetle bunlardan birini veya bir kaçını üzerinde taşır, kaldığı yerin etrafına koyar veya asardı.

Nazar değmesin diye asılan nazar boncuğı, bulunduğunda uğur getireceğine inanılan dört yapraklı yonca, yazılan muskalar, kötü ruhların def edilmesi için kurşun dökme, başa dikilen tüy, kötü ruhları çekeceğine inanılan domuz yağı sürme birer fetiştir.

Fetişizm

Fetiř, mitolojideki iyilięe iyilikle cevap verilmesi dūřüncesiyle karřılanır. İyilik hakkındaki dūzen her řeyden önce fetiřin insana yardımı anlamında algılanır.

Fetişizm

İlkel kabilelerin her birinin kendilerini simgeleyen bir fetişi vardı. Bu fetiş onları bir çok beladan koruduğuna inanırlardı. Bu fetişin bir grup için kötü, bir grup içinse iyi olması kabileler arası mücadeleye bağlı olarak şekillenmiştir.

Türk Mitolojisinde Fetişizm

Oğuz'un oğullarının bulduğu altın yay ve gümüş ok vb. unsurların mevcudluğu bunu gösterir.

Türk Mitolojisinde Fetişizm

Bir düşünceye göre Moğol ve Türk boyları eskiden birdi. Daha sonra anlaşmazlıklar yüzünden Moğollar Türklerden ayrıldı. Türkler için kutsal olan kurt motifi; Moğollarca acımasızlığın ve bir tür ölümün sembolü haline geldi. Kurdun yerini köpek aldı. Aynı şekilde Türkler’de de köpek; ihanetin, hırsın ve düşkünlüğün sembolü oldu.

Türk Mitolojisinde Fetişizm

Fetişist mitlerin esas mantığı vahşi güçlerin mücadelesini teşkil eder.

Dini fetişist mitlerin yaratılmasında animizm ve sihir, açıkça görülür.